17

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

De

MENSIUM INSOLITIS VIIS,

Quam

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,

REGNI BORUSSICI, ET ELECTORATUS BRANDENBURGENSIS HAEREDE &c. &c.

GRATIOSO FACULTATIS MEDICAE CONSENSU

SUB PRÆSIDIO

DN. GEORGII ERNESTII STAHL,

MED. D. ET PROFES. PUBL. ORDINAR.

DN. PROMOTORIS SUI OMNI VENERATIONIS

Cultu proſeqvendi,

PRO DOCTORIS GRADU

Summos in Arte MEDICA Honores, Iuraque & Privilegia

legitimè capeſſendi,

ad Diem Septembr. Anno MDCCII.

Horis ante & pomeridianis

publicè ventilandam propoñit,

GEORGIUS FRIDERICUS Jäſchke/

Stroppa - Sileſius.

HALAE MAGDEBURGICÆ,

Literis Chriſtiani Henckelii, Acad. Typogr.

PROOEMIUM.

QVanta ſit ſexus muliebris ad varios morbos propenſio, præ virili, non hodierna demum obſervatione conſtat, ſed innotuit jam a priſcis & remotisſimis temporibus ipſis jam primis Medicis, qui proinde uterum tanquam viſcus illud, a quo maxime tot mala fœminis obtingere agnoſcebant, pro animali quodam in vivo corpore propriam vitam agente, & illi corpori, varias turbas dante, interpretabantur. Hujus rebellis animalis malitia, fœminam pleroſque morbos bis, aut duplici ad minimum efficacia & violentia, perpeti, arbitratus eſt Princeps noſtræ artis. Quemadmodum autem illa ſunt ſcientiarum & artium fata, ut interdum quidem minus excultæ in ſimplicioribus rebus defixæ & impeditæ hæreant; Et tali tempore etiam leuiores aliquando circumſtantias juſto plus admirentur: Alio contra tempore, exquiſitioribns ſcrutiniis ſublevatæ, variarum priſtinarum difficultatum rationes profundius perſpiciant: Ita medicina etiam & in talibus & in hac ipſa parte poſtremo elapſo ſæculo perſpicacior, facta, non ſolum vitam illam

utero propriam negare didicit , ſed etiam eundem à multis pathematibus abſolvere, quæ ipſi antiquitus quaſi unice imputabantur. Teſtimonium hujus rei poſſunt dicere paſſiones, Veteribus dictæ Hyſtericæ, quas quidem ſi à parte immediatè affecta, fieri debeat & facta cenſeri denominatio, nullo jure Utero tribui, ſed hypochondriacis potius viſceribus adſcribi debere, poſtquàm rectè monuit Highmorus, habuit qui hanc cauſam poſt ipſum magis magisque prolixè orarent. Quanquam autem Veteribus nunquam detrahetur meritisſimum iſtud encomium, quod Experientiæ ſtudioſisſimi, in multis rebus, Praxin & hiſtoriam morborum concernentibus, magis ad veritatem facti, quam modum fiendi attendentes, ſatis ſæpè velut hariolati ſint, in quanam parte, quonam viſcere, quonam loco, ſi non morbi ipſius, cauſæ tamen præcipuæ, aut occaſionis primariæ, ſedes ſit, atque labes hæreat: Ita cavendum ſane eſt, recentiori quæſitæ ἀκριβείᾳ, ne unum actum aut factum immediatè, aliis partibus rectiùs quidem atque accuratiùs aſſerendo; alias interim partes, in quibus origo, totius mali ita hæret, ut illæ faces & incentores ſeditionum microcoſmicarum citari mereantur, propterea ſtatim ita excludamus, ut maxima illa efficacia, & culpa, quam in ejusmodi noxiis eventibus habent, ab illis inconſultò planè removeatur. Meritò certè monendum hoc eſt, ubi de menſium malis effectibus & ſucceſſibus mentionem facere, occaſio fert. Quamvis enim in numeroſis illis atque ſonticis, communiter etiam contumacisſimis affectibus, qui menſium muliebrium perperam ſuccedentium ἀταξίας ſequuntur, plurimis vicibus certisſimum ſit, jam, in præſente caſu, præſente morbo, præſen-

ſentibus ſymptomatibus, videlicet immediate, menſes ipſos aut uterum, immediate uterinas menſium vias, non proprie laborare: Imò verò illo ipſo tempore, nulla propria labe affici: Certisſimum tamen tantò magis eſt illud, quod iſti reliqui affectus, qui tantùm originis ſui ratione à menſium vitiis dependent, neque citiùs, neque certiùs, curationem ullam juſtam admittant, quàm hic fons ipſorum, menſium inquam, labes, & ſufficienter agnitus ſit, & debitè exhauſtus, aut in juſtos ſuos rivos reductus, & ab incommodis reſtagnationibus derivatus. Curationis, inquam, certæ, promptæ atque ſolidæ, abſolutæque inter eſt, ut medicus non ſolùm ſciat & intelligat, quomodo ejusmodi morbi & pathemata manifeſta, ab occultioribus & tantiſper veluti latentibus, neque per ſe in conſiderationem aliquam venientibus, ita dependeant, ut niſi hi minùs evidentes, cicurentur atque intercipiantur, illi alteri nunquam verè ſuperari atque vinci poſſint: Sed ut etiam fundamentalem methodi ſuæ intentionem eò dirigat, ut ſubruto planè fundamento, fons & origo mali, & fomes alibi ſeſe exerentis morbi, ſubtrahatur atque deſtruatur. Quo quidem intuitu neque veteribus neque junioribus, ſi qui ſunt tales, praxeos ſcriptoribus, vitio vertere debebit, ſi illi de rebus practicis, practicè loquentes, aliquando morbo cuidam potius patrium aut avitum, quam proprium nomen imponentes, eundem magis ab illa parte denominent, quæ infert paſſionem, quam quæ perfert. Interim tamen, tantum abeſt, ut damnemus *ἀκριβολογίαν*, ut potius omni modo illam & approbemus, & omni ſtudio ſuadeamus: Monentes tamen ut verax vera atque ſolida illa ſit.

Putamus nobis ipſis obtingere occaſionem edendi

ſpeciminis in illo ipſo de quo loquimur negotio. Propoſitum noſtrum eſt, de INSOLITIS MENSIUM VIIS Diſſertationis INAUGURALIS loco agere. Immenſum eſſet, omnes hiſtorias commemorare, quot modis, atque locis, aberrans hæc evacuatio, hic illic è corpore eniti comperta ſit; undè equidem non in nos ſuſcipimus hunc laborem, ut nudas aliorum obſervationes & hiſtorias tranſcribamus: Sed ſufficiet nobis, ut veritatem facti, quod hoc ſæpè accidere ſoleat, & facilitatem modi, quomodo nimirum hoc fieri utique ſatis promptè poſſit, demonſtremus.

Unde illam imprimis methodum ſervabimus, ut antè omnia illas evagationes fluxus hujus deſignemus, quas præcipuè & proximè affectare deprehenditur; Cum enim hæc res in praxi frequentiorem habeat uſum, tractari utique tantò magis meretur. Deinde ſubiiciemus modum, quo tales evagationes & ſuſcitari & concitari poſſint: poſt hac recenſebimus fortè etiam rariores horum generum euentus: & denique Therapiam, nempè curationis hujusmodi errorum, vera momenta evolvemus.

Faxit DEUS, ut omnia cedant feliciter, & in ſtudii noſtri Medici aliquod emolumentum.

CAPUT. I.
De ſolitis menſium viis.

SUpervacuum videri poſſet, primo intuitu, de *ordinariis viis* menſium muliebrium aliquid præloqui; Cum videlicet apud recentiores Anatomicos, ſatis certum atque demonſtratum ſit, quod eruptio ſanguinis menſtrui, fiat

tam

tam per vaſa in ipſa cavitate, ac veluti *fundo uteri* contenta: quam per aliqua, ad *cervicem* ejus diſtributa. Verum enimvero ſperamus, non adeo inutile fore, ſi paulo ſolertius, imprimis horum *poſteriorum* uſum, deſignare, & conſiderationem illius paulo magis ſerio commendare ſuſcipiamus; Cum in hoc negotio, longè plurimorum, imprimis morbidorum, accidentium & eventuum, rationes fundari, pro re ſatis evidente habeamus.

Principio quidem, nihil tribuimus antiquorum opinioni, quaſi ſanguis *menſtruus*, unicè de ſanguine, *uteri* perpetuo *inquilino*, profluat; Adeoque, ſicut immediatè & unicè per *uterum*, ejusque partes ſubordinatas, erumpit, ita etiam immediatè & unicè, ab *utero* oriatur. Sicut enim motus perpetuò *progresſivus* ſangvinis, nihil aliud permittit, niſi ut hic ſangvis, qui per *uterum* profluit, ſangvis de *universâ* maſſa ſit; & quatenus ſangvis eſt, idem hoc tempore ſit cum eo, qui in quacunque *disſitâ* corporis parte circumfertur: Ita dubium nullum eſt, & teſtantur hoc etiam manifeſtè, ipſis ſenſibus obviæ circumſtantiæ, quod tempore eruptionis menſtruæ, *congeſtio* talis ex ipſo *uniuerſo* corpore verſus uterum, agitetur, adeoque de ſanguine *univerſali* ſeu *communi*, excretio illa & exoneratio perpetretur.

Unde quidem tanto minus rationalem aliquam *Phyſicam* cauſam eruere, aut conjicere integrum eſt; quam ob rem ſacris legibus hoc negotium tam ſpecialibus ſtricturis cenſum fuerit; Tanto magis autem gratuita eſt, illa *Magiæ* Pnevmatolatricæ ſanctio, negotium purgationis menſtruæ muliebris, ridicula divinarum legum μιμήσει, admodum abominantis: Siquidem revera *naturaliter*, exoneratio menſtrua, & ſimplex ſtillicidium narium, quod ſanguinem qua talem attinet, nihil quicquam *Phyſici* ſolidi diſcriminis intulerint.

Et his quidem reſpectibus, vias *remotiores*, *ſolitas* tamen, per quas ſanguis menſtruus ferri debet, & ex illis ad *ſpecialisſimas* transmitti atque conferri, ſtatuimus utique eſſe *univer-*

ſum

ſum ſyſtema partium ſanguinis commeatui deſtinatarum: *Propinquiores* autem, imò magis magisque *proprias*, agnoſcimus eſſe illas, quæ cum *utero*, ratione qualiscunque propioris conjugationis, communicant.

Sunt autem hæ, tum partes exteriores, tum interiores *abdominis*; & exteriores, imprimis infrà umbilicum & hypogaſtricæ: Interiores, omnes hypochondriacæ quæ nimirum cùm *Vena portæ* nexum atque communionem aliquam habent.

Cum enim *ſpecialiſſimæ* viæ, per quas ipſe exitus ſanguinis ex utero generatim dicto, contingit, ſint, primò *vaſa* illa, quæ ab *iliacis internis*, eorumque hypogaſtricis ramificationibus ad ipſum uteri corpus: à ramo verò *hæmorrhoidali*, ad cervicem ejus, diſtribuuntur: Fit inde, ut *congeſtio* à diffuſiore ambitu totius corporis, in hos propiores, imo proximos ad eruptionem, meatus, quaſi concentrata, ibidem præcipuè ſeſe exerat, donec *perruptio* vel rectè ſuccedat, vel etiam ſufficienter proceſſerit, & ad finem perducta, ceſſationem talium congeſtionum ſeu compreſſionum ad hæc loca magis immediatæ eruptionis, poſt ſeſe trahat.

Interim, tantò magis ſaltem hæc via probè perpendenda, & juſta conſideratione æſtimanda veniet, quæ ſanguinem per *hæmorrhoidalem* ramum, à *Vena Portæ* ad menſtruam excretionem deducit; Tantò magis, inquam, attente penſitanda eſt hæc via, quanto minus, ad noſtra usque tempora, in negotio noſtro condignè æſtimata occurrit: Et tamen in toto hoc negotio, etiam ſpecialem hanc commoditatem inſuper retinet & præ ſeſe fert, quod tam *vacuo utero*, liberum aditum atque exitum ſanguini præbet, quam illæ viæ, quæ, in ipſum ſubſtantiam uteri inſertæ, quamdiu uterus fœtum geſtat, valdè turgidæ atque diſtentæ, hoc verò prorſus evacuato, admodum arctæ & veluti contabeſcentes cernuntur. Ubi quidem, cum ipſa univerſa uteri ſubſtantia, hoc tempore adeo eximiè coarctetur & condenſetur, difficile tantò magis

gis eſt, ut *liber* exitus per illa vaſa debitæ huic exonerationi contingat, cum longe expeditius ſuccedere poſſit hoc negotium, per modo dictum vaſorum horum, quæ ab *hæmorrhoidibus* proficiſcuntur, ductum, utpote quæ ſemper in eadem capacitate, ſui ſimilia perſiſtunt.

Imò vero utiliſſimus, quin neceſſarius, eſt hic intellectus, de ſolenni concurſu horum *hæmorrhoidalium* vaſorum; ut ex illo condignè perſpecto atque penſitato, facillimus poſthac ſit conceptus, de modo, quo menſium excretio *inſolitas* vias in abdomine, & circa partes cum *vena Portæ* communicantes exerat; Ita, ut reverà, cognita ſatis hac etiam ordinaria conſpiratione harum viarum cum ordinario negotio menſtruæ evacuationis, facilè comprehendi poſſit ratio, variorum conaminum & *moliminum* circa haſce vias, ſi progreſſus ille, præter ordinem impediatur, aut reprimatur.

Quemadmodum autem extra omne dubium, hæ modo à nobis adductæ, ſunt *ſolitæ* atque *ordinariæ* viæ, per quas menſtrua evacuatio ſuccedere ſolet atque debet; Ita, dum de *viis* loquimur, vitio etiam nobis verti non poterit, ſi de *motu*, quo ſangvis per has vias progreditur, adeoque propriè hac *via* incedit, aliquid addiderimus. Quandoquidem ſpatium quodcunque, per quod nihil it aut progreditur, *viæ* nomine vix unquam notari ſolere certum eſt.

Eſt autem *motus* ille, vel longinquior, & *eminus* ad exitum materias congregans; vel *propior* ac intimior, in illis ipſis partibus, quæ ultimum exitum præſtant, fiens atque vigens.

Prioris generis, eſt *tonica* illa per totum ambitum corporis contingens *ſtrictura*, qua partes molles, (in ambitu præcipue corporis copioſiſſimæ, *muſculoſæ ſpongioſæ*) ita denſantur atque leviter *ſtringuntur*, ut longè minus ſangvinis, quàm alias ordinariè ſolet, ad ipſas diffundi poſſit, unde neceſſitate abſoluta, tanto majore quantitate redundat ad loca *interiora*: &

inter hæc etiam ad illas partes, quæ nunc immediato exitui inſervire debent.

Confirmat hoc & reddit evidens, notiſſima illa circumſtantia, quod fœminæ imprimis *teneriores*, & quibus hæc evacuatio non ita laxè atque promptè procedit, virgines; circa tempus inſtantis, imò verò fientis & procedentis illius fluxus, *pallidæ*, *frigidulæ*, *flaccidæ*, & veluti *extenuatæ*, etiam ipſo viſu atque levi tactu, deprehendantur: De *torpore* etiam, gravitate atque *tenſione* artuum, imo *preſſionis* atque reniſus quodam ſenſu in artubus, ipſæ conquerantur. Propiores verò *preſſorii* niſus, & contentiones expreſſoriæ, ſentiuntur a multis talibus, modo in *meditullio* abdominis, modò decliviùs circa uteri atque ſinus regionem, modo à lumbis veluti, per inguina antrorſum, ad eundem ſinum: Imò verò, in impeditiore progreſſu, niſu autem tanto fortiore & maxime contentioſo, oritur haud raró tam vehemens in hiſce locis, & nominatim in ipſiſſimo ſinu, *preſſorius* niſus, ut indè anxii dolores quaſi *diruptionis* inſtantis, patientibus talibus plane familiares ſint.

Ita quidem & *viæ* hæ, & *motus* hi, negotio menſium *ſoliti* & *conſveti* ſunt: Procedunt autem in ſtatu exquiſitè optimè expedito ſeu naturali, excretiones ſolitæ, per has vias, & hos motus, optimè & facillime: Si verò vel *materia* movenda inſignem labem contrahat, vel *viarum* libertati aliquid inſignis detrimenti atque impedimenti eveniat: Vel *motus* debiti placido & tranquillo ſucceſſui, turbulenta aliqua perturbatio incutiatur: Tunc confunditur univerſum negotium, & capeſſunt menſes *vias inſolitas*, id eſt, progreſſum & ſucceſſum, a *ſolita menſura* alienum, & exitum à debito & *ſolito loco* divertentem. De quibus itaque rebus porrò diſtinctè agere, noſter erit labor.

CAP. II.

CAPUT II.

De ſolitarum viarum menſtrualium aberrationibus uſitatioribus.

QUemadmodum in tota Oeconomia animali, illud obtinet, ut non facilè & immediatè, tranſitus à locis & partibus maximè diſſitis, ad alias & quaſi alienas, fiat; Sed potius in vicinia maneat effectus, in proximo quodam loco interruptorum motuum: Vel ad ſummum, in ejusmodi *disſitum* locum redundet, ad quem alias, diuturna *conſuetudine* & repetitis actibus, motus tales facilem aditum reperiunt: Ita offert ſeſe rei hujus veritas etiam in noſtro negotio, nempe motibus, menſtrui ſangvinis excuſſioni deſtinatis.

Ita enim fit utique, ut in illis, quæ nullam inſignem diſpoſitionem habent, ad longiorem evagationem moliminum talium excretoriorum, incommoda, quæ impeditum & interceptum ordinarium ſucceſſum atque exitum menſium ſequuntur, adhuc circa loca *vicina* ſubſiſtant: Id eſt, *inſolitas* quidem vias, ſed tamen primum omnium, propius circa *viciniam* ſolitarum viarum, affectent.

Cum verò in ipsâ viciniâ, *viæ ſtrictè* dictæ, nempe ad *exitum* debitum aptæ, non æque patulæ atque proclives ſuppetant; Aut ad minimum, reverà a priori, cuicunque minori habilitati tribuendum videatur, quod ipſa directio conſtans atque ſeria, ad ejusmodi loca, in *juniore* præſertim ætate, non vigeat: Obſervatur hinc communiſſimè, quod hujusmodi commotiones, circà *proximas* vias equidem ſuſcipiantur, ſed non æquè promptè ad ipſum *exitum* pertingant.

Quæ tamen res, ſicut in multis excretionum generibus, admodum frequenter ſeſe exerit, ut nempè *conamina* motuum evacuatoriorum circà vicina aut conjugata loca atque organa, ſuſcipiantur, interim non ad exitũ usque perducantur, ſed in *irritis*, *anxiis*, & ſibi ipſi diffidentibus moliminibus atq;

ten-

tentaminibus, ſubſiſtant: Ita fit hoc etiam quam maxime in præſente noſtro negotio, id eſt, intercluſis viis *conſvetis* atque debitis, tentantur viæ *minus* conſuetæ: primò omnium quidem *vicinæ*, tandem etiam, imo vero, pro diſpoſitione prægreſſa, etiam *disſitæ*: Licet hæc ipſa tentamina non ſemper, imò rarius, ad verum uſum harum viarum, nempè vicariam *eruptionem* ſangvinis per illas, perveniant.

Ne tamen imputari nobis poſſit, quaſi hoc negotium, de affectata ſubordinatione aliarum, & imprimis *proximarum* viarum, ſaltem ſpeculativâ aliqua interpretatione ita formemus; monſtrat hoc potius, & ſuggerit nobis hanc, non tam interpretationem, quàm demonſtrationem, ipſa Praxis & obſervatio clinica, dum quibusdam *communia* illa molimina, minus *ſolita* aut directè convenientia, perpeſſis, denique actualis talis *exitus* contingit.

Ut itaque verum *exitum*, ſeu viam primam, & primariam *inſolitam*, nominemus, eſt illa *Vomitus cruentus*, ſurſum: aut *Hæmorrhoidum fluxus*, deorſum. Ita enim utique teſtatur multis exemplis ipſa experientia, quod quod *fœminino* ſexui, menſium debitum ſucceſſum amittenti, *anguſtiæ* illæ atque anxietates *præcordiorum*, non ſolum ad *cardialgicam* tenſionem preſſionem ſuffocationem tendant atque procedant: ſed etiam, ad actualem conatum *vomendi*, ſubverſiones & *torſiones* ventriculi *vomitorias*, vomitum multiplicem & *actualem*, ſed & omnino tandem ad ſincerum *ſanguineum* vomitum.

Neque verò ita *indifferens* ſaltem occurrit ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ hic ſangvineus vomitus; Sed ſubit adeò *vicarias* evacuationes, menſibus *reſpondentes*, ut longe rariora ſint exempla, ſangvinei vomitus veluti *idiopathici*, & ad menſium negotium nullum reſpectum habentis, quam illius, qui menſium fluxui ita manifeſtò ſubordinatur, ut etiam ſatis exquiſitè ipſa *periodo* debita deſtinationem ſuam manifeſtet.

Cum verò *Vomitus* ſanguinis non poſſit fieri, niſi per reſtagnatoriam *congeſtionem* ſangvinis ad *venæ portæ* ramum *ſple-*

nicum (cujus ſoboles communiter eſt *ramus Hæmorrhoidalis*, uti monuit, D. D. Præſes diſput. de *Vena Porta*, ex autopſiâ quotidiana , & plerorumque Anatomicorum ;) Hæc vero congeſtio & reſtrictio circà hunc locum, fieri non poſſit, abs- que *meſenterii*, & per conſenſum valdè promptum, ipſorum *inteſtinorum* ſpaſticis motitationibus atque ſtricturis: Proptere- rea licebit utique jure optimo, has *ſpaſticas* motitationes atq; *ſtricturas*, quæ fœminis, poſt amiſſum ſolitum ſucceſſum con- ſvetarum viarum, omnium primo evenire & contingere ſo- lent, uſitatiſſimis á *ſolitâ viâ* aberrationibus, principe loco ac- cenſere.

Et ſanè habemus hujus noſtræ aſſertionis Autorem ipſam immediate experientiam.

Ita enim poſtquam ſucceſſus debitus menſium detentus eſt, & tamen non tam ad ſanguinis *retentionem* atque ſtaſin vergit præſentis fœminæ indoles, (è qua negligentia, *cachexia*, *oedemata*, *hydropes*, pullulant) ſed potius ad *activas* commotiones, & *niſus* excretorios tendit; Tunc primo omnium loco, exerunt ſeſe ejusmodi vagæ motitationes, circà *meſenterium*, & imprimis quidem illum ejus locum, ubi *vena portæ* in ramos divaricari comparet; qui nullus eſt alius, quam illa ſub ipſo *ventriculo* regio, ubi ſupremi ad illam ſpectantes rami, *pancreaticus & ſplenicus*, ab illa proficiſcuntur.

Prout autem hic motus in hac parte, *fortior* ſuſcipitur, aut *tardior*; magis præceps, aut lentior quidem, ſed eo ipſo contumacior: Ita variant etiam, & differunt horum pathematum circumſtantiæ: Quamvis in eo coincidant *in genere*, ut talibus locis, tali genere affectus ſeſe exerant, neque niſi ſolo gradu varient.

Sicut autem gropenſio illa, & conniſus ad *ſuperiores* partes venæ portæ, ad *vomitus cruenti* evacuationem collineans, variis talibus *ſpaſticis* moliminibus circa meſenterii quaſi centrum, & ipſum ventriculum, ſeſe exerit; Et in ſuffocationes tales cardialgicas abit, quæ ipſis patientibus ſenſum talem in-

ferunt,

ferunt, quem ſuis verbis deſcribunt: **Es ſey nicht anders/ als wenn man ihnen unter der Hertz-Grube einwarts mit zwey Händen etwas zuſammen drückte/ wodurch ihnen alsbald aller Oden benommen/ und gleichſam verhalten würde:** Ita quando motus atque niſus hic, magis ad *inferiora* inclinat, ad *hæmorrhoidales* exonerationes: tunc devolvuntur etiam hæc ipſa pathemata *torminoſa*, ad iſta loca, ita, ut grauiſſimæ torſiones inteſtinorum, æque ac *ſtricturæ* inferiorum meſenterii partium, ibidem ſentiantur; Quo quidem intuitu, ad has inquam, meſenterii graves contractiones, affert patientibns talibus mediocre levamen, ſi abdomine plane introrſum complicato ſedeant: Quemadmodum e contra immaniſſime exaſperat, ſi quando, imprimis derepente, ſurgendo, ferocem illam *ſtricturam* temere extendere audeant.

Quod in hoc negotio conſiderationem tanto majorem meretur, pro confirmandis, quæ hactenus à nobis dicta ſunt, eſt illud, quod clinica experientia teſtetur, illas imprimis fœminas, quæ *junioris* ſunt ætatis, ab ipſa usque adoleſcentia magis ad *ſuperna* illa pathemata vergere: Quæ verò ætate jam magis *provectæ* ſunt, (intrà ætates tamen *menſium* excretioni expoſitas) magis ad *infernas* illas excretionum talium conatus propendere.

Commodè itaque diſtingvere licuerit *inſolitas* menſium vias, in *duas* haſce claſſes; alteram, quæ ſolum *affectatur* atque tentatur, & non tàm *exitum* præbere poteſt, quàm *aditum* tantum, directionem, atque acceſſionem ad *exitum:* Alterum verò quæ plenum ſucceſſum & *exitum*, tentatæ exonerationi largitur & concedit. Putamus quod è dictis appareat, quod *prioris* claſſis quæſitarum & *teutatarum* talium viarum, longè frequentiora, imò veluti quotidiana occurrant exempla; quàm *poſterioris*, nimirum actu ad perruptionem adactarum, & exitum *aſſecutarum* alterius claſſis viarum.

Interim hæc duo ſpecimina utriusque generis, ſufficere

re poſſe putamus, ut tanto facilior pateat applicatio, ad reliquas etiam utrorumque generum, quas ſimiliter paucis indigitare, propoſiti rationi conſentaneum fore arbitramur.

CAPUT III.

De

Longius evagante viarum menſtruarum declinatione.

EGimus præcedente capite de illis *deviis*, in quæ, proximè à ſuo juſto tramite deflectere ſolent menſes, in comparatione ad viciniam ſolitarum juſtarum atque *ordinariarum* viarum. Progredimur hic ad illas, quæ ad minimum ratione *ſitus*, à *ſolitis*, ordinariis, longiùs abſunt. Et ſunt *caput*, *pectus*, imò denique *artus*.

Loquimur de diſtantia imprimis *locali*, cujus intuitu nulla probatio à nobis poſtulabitur, quod *caput* & *pectus*, ab *utero* longius diſtent, quam *abdomen* & viſcera in illo contenta. Si verò *ordinem* & *ſucceſſum* ſolitum ſpectemus, quo natura *hæmorrhagias* in genere perpetrare deprehenditur, in ætate adhuc juniore, clementiore ſignificatu venire deberet vocabulum *inſolitæ* viæ: Niſi quod ad menſes comparando, de qua re nobis eſt ſermo, abſolute utique, ſint & maneant menſibus *inſolitæ* hæ viæ, quantumcunque tandem de reliquo, & abſoluto intuitu de exoneratione ſangvinis ſimpliciter loquendo, *uſitatæ* ſint & conſuetæ.

Suppono videlicet ex illo ſyſtemate pathologiæ, quod D. D. Præſes ſemel iterumque adumbravit & in medium propoſuit, qvod *Hæmorrhagiæ*, pro exoneratione & *ſublevatione* corporis inſtitutæ, primo omnium exitum ſuum ſortiantur per *nares*; Nimirum *ætatis* etiam primis annis, puerili & adoleſcente ætate.

Proximè poſt hanc, *adulta* circiter & prima juvenili ætate, declinat ille conatus per eruptionem ſinceram ſangvinem ventilandi, ad *pectus*.

Ex

Ex hoc fundamento eveniunt puellis & juvenculis, *declinationes* ejuſmodi viarum menſtruarum, ut loco infernæ per *uterum*, excretionis, per ſuperiorem, *caput*, *nares* & *pectus*, modo quæratur atque tentetur exitus, modo perpetretur.

Quanta quidem in ejuſmodi rebus ſit vis *conſuetudinis*, quotidianam experientiam teſtem conſulere, jam pridem ad nauſeam usque inculcatum eſt, variis locis & occaſionibus, à Dno Dn. Præſide. In noſtro vero præſente negotio, habet ea res multa exempla, ut variis, ſed quotidianis ſpeciminibus, cognoſci poſſit, quomodo hæmorrhagiæ tales, præſertim *menſium*, negotio & debito ſpeciali ſucceſſui, tantum præjudicii adferant, ut ſæpe numero, non æque juſtum ſit dicere, quod menſtrua evacuatio, ad iſta loca *deflectat* & evagetur: quam potius pronunciandum videatur, quod natura ſolum ſolitam *priſtinam* viam ſangvinem evacuandi, proſequatur, & ad alteram illam, tanquam ſibi adhuc minùs cognitam aut aptam, imò inſolitam, minus propendeat.

Ita nimirum ſæpe numerò occurrit hoc exemplum, ut puellæ aut juvenculæ, a tenerioribus annis, *narium* frequentioribus aut copioſioribus hæmorrhagiis aſſvefactæ, ætate alias conſueta ad menſium fluxum, nulla perſentiſcant conamina, ſed potius 16. 17. 18. annos prætergrediantur, non ſolùm ſine eventu aliquo menſium: Sed non ita rarò etiam ſine incommodo aliquo inſigni, modo ſucceſſus conſuetarum *hæmorrhagiarum* antiqvum obtineat.

Ubi verò hoc etiam non æque ita ſuccedit, ubi, inquam, hæmorrhagia *narium*, alias conſuetum frequentem atque liberum ſucceſſum etiam non æque continuat; interim tamen neque *menſium* eruptio tempeſtiva & ſufficiens ſequitur; ibi ſanè multiplicibus incommodis, non ſolùm ſternitur, ſed aperitur via.

Imo licet hujusmodi fœminæ, antiquum ſucceſſum conſvetarum ſuarum *hæmorrhagiarum* non experiantur: adeoque actualem aberrationem à via ſua, *menſes* non ſubeant: Maxime

me tamen familiare, & innumeris quotidianis exemplis notum & uſitatum hoc eſt, ut nihilo magis propter ea menſes, tanquam *nova* inttoducenda *conſvetudo*, ſucceſſum debitum nanciſcantur: Sed ad ſummum anceps quorſum ſeſe totam impendat natura, *neutram* ex inſtituto, & ea qua decebat efficacia proſequatur.

Imo verò maximè quam familiaris eſt ex hoc eodem fonte fluens, altera illa, ad antiquum relabentis hujus excretorii motus aberratio, ut, ſi vel maxime debitam viam menſtruæ evacuationis capeſſat natura; nihilominus, etiam ob leviores cauſas, tanto magis autem ob incidentes graviores perturbationes, talibus viis dudum aſſveta natura, proſecutionem atq; continuationem *menſtruarum viarum*, tanto levius iterum *omittat*, & ad *priſtinas illas* ſive pergat, ſive certe ad minimum *vergat* & inclinet. E quo cœpto, veluti certiſſimè & promtiſſimè, prognaſcitur paulò ante dictum iſtud incommodum, ut, licet viam non ipſo effectu penitùs & abſolutè mutet, inter utramque tamen ita anceps *fluctuet*, ut *neutri* ſatisfaciat, eamque penitus in effectum deducat atque exequatur: & hoc, quod meritò iterum repetimus, tanto promtiùs, & per leviores occaſiones ita perpetret, quo magis alteri illi viæ aſſueverat.

Referenda vero huc iterum eſt illa animadverſio, quæ in præcedente capite, de viarum ſaltim *tentatarum* conſectariis monui, quod, uti ipſæ viæ non ſemper *perviæ* fiant, ſed ſaltim *congeſtiones* circa illas formentur, adeoque incommoda varia, dolores varii, hinc cooriantur tenſivi, diſtenſivi, & inde pulſatiles, inflammantes, aut tumores oedematoſi; ita in præſente etiam, à nobis allegato tramite, eadem ludatur ſcena, dum ex illis ſtaſibus aut *congeſtionibus*, quæ ad hujusmodi loca fiunt, talibus patientibus varii dolores *capitis, oculorum, aurium, dentium, cervicis, ſcapularum, humerorum* indè ingruunt, aut, loco oedematoſorum tumorum in inferioribus partibus, veræ eruptiones, *ſeroſo-lymphales* ſeu catarrhales: adeo, ut etiam im-

petuoſa & copioſa fluxio per nares, *phlegmatorrhagia*, ploratio ſeu manatio perpetua alterutrius oculi, ſputatio copioſa atq; diuturna, multiplicibus exemplis quotidie ſeſe offerant atque ſiſtant.

Colluſtratis itaque hiſce viis, quæ circa *caput*, partim quæri ſolent, partim uſurpari; non poteſt utique ſilentio prætermitti, affectatio eruptionis aberrantis menſtruæ per *pectus*: Unde quidem fœminis præſertim paulo magis plethoricis, ſimul ac vitia menſium incurrunt *adulta* ætate, primo propemodum occurrit & ingruit, inſignis coarctatio *reſpirationis*: Et hæc communiter tanto inſolentior, quo minus, aut moderatius, exſcenſiones ad *caput* ipſis obtingunt.

Ubi quidem minimè nos fugit, quod multæ tales anguſtiæ circa *reſpirationem* etiam *hypochondriorum* vitium agnoſcant, & non tam abſolutè unicè *pectoris*, quam etiam *præcodiorum* ſit illa anguſtia: interim ſatis frequenter *pectoralem* eſſe etiam illum affectum, imo frequentiſſimè utrumque inter ſe *conſpirare*, clarum reddit quotidiana obſervatio, & tot eventus, tum *hæmoptyici*, tum *phthiſici*.

Nimirum hoc etiam in loco, non ita eximie ad *exitum* ipſum connititur totus impetus, quin longe plus, longè ſæpius, longè diutius, in *congeſtione* atque ſtaſi, circa loca, illi generi excretionis deſtinata, patientes fatiget & exerceat. A quo videlicet fundamento, pendet multiplex illa *aſthmatica*, *tuſſiculoſa*, *ſuſpirioſa*, talium patientium anguſtia & anxietas; longè manifeſtius à *pectoris* ipſius oppletione ſuſtentata, aut ad minimum exacerbata, quam ut *hypochondriacis*, præcipue *ſolis*, cauſis, veriſimiliter adſcribi poſſit.

Tollit verò ambiguitatem, certè minimè rara aut infrequens, *perruptio* plenaria & abſoluta, *hæmoptyſin* abſolutam ſiſtens, quicum numeroſæ hujus claſſis patientes conflictari obſervantur. Neque vero hoc tantum ex *accidenti* communi: Ut videlicet patientibus paribus, a quacunque alia cauſa, non niſi è *longinquo* conſpirante, & quam minimum contribuente menſium errore, *hæmoptyſis* ita eveniat: Sed

ſæpe

ſæpe prorſus exquiſitè *ſtatis* temporibus, quæ *menſtruæ* purgationi debitæ reſpondeant. De quo ſtatim dicemus.

CAPUT IV.

De Vera menſtrua harum inſolitarum viarum ratione.

CUm titulus Diſſertationis noſtræ loquatur de *menſium* inſolitis viis; omninò incumbit nobis declarare, quod hactenus dictæ evagationes excretionum ſangvinearum, cum *menſium* motu aberrante conſenſum habeant; adeoque, quæ noſtra eſt aſſertio, *menſium* inſolitas vias conſtituant. Utimur pro hoc ſcopo *duplici* argumento; nempè *primo*, quod hujusmodi declinatio ſangvinearum evacuationum, licet exquiſitè menſtruas *periodos* non imitetur, tamen menſium deflectentium *ἀναξίαν* vel ſequatur; Vel ita poſt ſe trahat, ut illi impoſterum magis magisque a ſemita ſua recedendo, certum ſuum *nexum*, cum hujusmodi alio divertentibus motibus, ſatis conſpicuum reddant. *Secundo* confirmamus hoc illo indubio argumento, quod numeroſis exemplis conſtet, has easdem devias evagationes, quæ aliquando, imò verò fortè frequentiùs, non æque exactè *menſtruos* motus ſervant, ſæpè tamen contrarium præſtare, *menſtrua* inquam tempora ſequi, & ſatis exquiſitè, *propriè* dictas menſtruas *periodos* capeſſere.

Imò verò de ipſis illis prioris generis, quæ non æque *ſtrictè* menſtruos circuitus capeſſere diximus, obſervatur tamen illud, quod ad minimum *circà tempora*, menſibus alias reſpondentia, frequentius ſeſe exerant, aut, leviore etiam data occaſione hoc faciant: Vel etiam, ſuperſtitibus adhuc, ſed tantum *debilioribus* & *inſufficientibus* menſtruis commotionibus, leviſſimis oblatis incitamentis complicentur: aut, præmatu-

maturam menſium illo tempore reſtitationem ſtatim excipiant & ſequantur. Ita omninò quidem eſt, quod menſtrui fluxus negotium præ omnibus aliis hujusmodi evacuationibus, hanc veluti prærogativam habeat, ut *certo* determinato illi tempori alligetur; Cum aliæ evacuationes, tam *ſanguineæ*, quàm tanto magis quæcunque reliquæ, laxioribus ſpatiis, & *generalioribus* circumſtantiis temporis, quaſi leviter aſſignatæ appareant; ut *æquinoctiis*, *ſolſtitiis*, inſignibus *tempeſtatum* mutationibus, imprimis excedenti *æſtui* &c. Nihilominus non ita abſoluta ſolius uterinæ excretionis alligatio ad menſtruum tempus, habenda eſt, quin etiam in aliis, quaſi manifeſto deſtinatis horum generum exonerationibus eadem menſura, obſervari ſolent.

Ita enim *Hæmorrhoidalis* fluxus, *menſtrua* tempora ſervantis, tot ubique ſunt exempla, quot, etiam *citra* hoc ſtatum tempus inter viros hæmorrhoidum exempla dari, vel medicorum pauciſſimi credunt. Viri *menſtruam ſtatum hæmoptyſin* per annua tempora experti, hiſtoria peculiari Diſſertatione, ſub Dno Doct. Præſ. publice tractata eſt, neque vero ita ſingularis eſt ipſe caſus, quin longè frequentius hinc inde occurrat. *Mictum cruentum* exquiſite *menſtruum*, absque omni reliquo incommodo, præter laſſitudinis circà illa tempora ſenſum, in viro aliquot ſupra ſexaginta annos agente, hic loci pariter expertus eſt D. D. Præſes.

Quæ cum ita ſeſe habeant, ut nempe etiam reliquæ *hæmorrhagiæ*, quæ alias magis indifferenter tempora quaſi accidentaria ſequi ſolent, & quidem in ſexu plane diverſo, nihilominus ſic ſatis ſæpe *menſtruum* tempus ſubeant; Dubium utique nullum eſt, quin è converſo, etiam ipſæ *menſtruæ* excretiones, omiſſa hac temporis *menſura*, in tempus magis *indifferens* devolvi queant: Aut, quod idem valet, illa alias tempore & menſurâ *ſtata* exoneratio, etiam non ita determinato tempore, tanto *largioribus* menſuris compenſari, ut adeo exacta harum rerum partitione, minus opus ſit. Interim il-

lud

lud utique notabile. quod cum ejusmodi de reliquo *deflectentibus* evacuationibus, quæ tamen *ſtatum* menſtruum tempus adhuc ſtrictius ſequuntur, communiter etiam *motus* menſtruus uteri adhuc magis conſpiret. Unde quidem ex hujusmodi caſibus, tanto frequentius eveniunt illi, ubi cum hujusmodi determinatis evagationibus, aliquid adhuc ipſius *menſtrui* fluxus quaſi concordiam ſervet, & juxta cum illa alieniore commotione, etiam hæc *juſta* menſtrua *uterina* evacuatio, adhuc aliqua ex parte ſeſe exerat.

E contra longè familiarius eveniunt *alienæ* iſtæ atque disſitæ eruptiones actuales ſanguineæ, quarum cauſa menſium legitimi motus plane abolentur, & quaſi nullum ſui veſtigium reliquum faciunt, imprimis ſi iſtæ alienæ menſura admodum exceſſerint.

CAPUT. V.

Dictorum aliquot exempla.

UT exemplis nonnullis hactenus dicta illuſtremus, licebit hic allegare aliqua, quæ ipſi D. D. Præſ. occurrerunt in hoc genere, non poſtrema conſideratione digna. Ita enim honeſtiſſimæ Matronæ obtigit, ut cum a multis annis, tot tantaque minus ordinati fluxus menſtrui incommoda experiretur, ut Medici maxime ambigui hærerent, an concurrentibus variis gravisſimis affectibus, *hydropicis* tumoribus, ætate adhuc admodum juvene, *febribus* chronicis, modo aliquot annis deinceps revertentibus, modo continuos annos perennantibus & inter hæc *capitis*, *præcordiorum*, *abdominis*, *ſinus*, *coxendicum*, *osſis ſucri*, variis pathematibus &c. an, inquam, talibus, ut *ſubſequentia*, illa *menſium* vitia adſcribere deberent; an verò contra, à *menſium* vitiis, morbos illos arceſſere: Quamvis quàm maximè prior ſententia communiter ipſis magis placuiſſe, è

 di-

diverſis circumſtantiis appareat. Hæc, inquam, femina, obtulit ante hos ſeptem annos ſequentem œconomiæ ſuæ corporeæ conſtitutionem. Laboraverat duobus proximè præcedentibus annis, febre *tertiana* per plures ſeptimanas, à qua denique per uſum famoſæ tunc temporis *Chinæ Chinæ*, liberata, quin etiam poſt recidivam, ut in hoc artificio familiare eſt, tandem à febre reſtituta apparuit. Laborabant interim *menſes*, non *tempore* neque univerſo *motu*, ſed debita ſolum *quantitate*; Ita ut *tempore* quidem ſatis *ſtato* ſeſe exererent, ſed vix aliquot *horas*, parciſſimo proventu, ſeſe offerentes, mox iterùm evaneſcerent. Paucis horis elapſis, percipiebat patiens *aſcenſum* acutisſimi dolcris, quaſi per longitudinem *ſpinæ dorſi*: paulò poſt invadebat repentinus acutisſimus dolor, *tempora*, qui levibus progresſibus, totum caput, à ſutura *lambdoidea* ad *infimam frontem* uſque, imò ad *bulbos* oculorum, obruebat: Ita vehemens, ut patiens, præ hoc dolore, dies noctesque inſomnes agere cogeretur. Intumeſcebat, non ſolùm *caput*, ſed etiam *facies*: ſumma verò capitis portio, per totam regionem bregmatis, tanto *algoris* ſenſu laborabat, ut patiens perpetuas ſuppetias culcitrarum calefactarum efflagitaret, à quibus licet ita concalefactis, ut etiam uſtularentur, vix tamen aliquem ſenſum frigoris contemperati percipiebat. Quoties autem doloris hujus intemperantia remiſſior apparebat, quin etiam hâc perdurante, ſi paulò impatientiùs (qando nempè vires permittebant) corpus jactaret, aut corpus, in quo æſtus ſenſum percipiebat, refrigeraret, cooriebantur paulò poſt graves *anxietates* & *anguſtiæ præcordiorum*, & magna propenſio ad *vomitum*. Præcipuê verò, non modò jacebat omnis *appetitus*, ſed tolerabat ſtomachus quàm minimum cibi, quin mox *cardialgiæ*, & omnia illa *anguſtiarum* gravisſimarum pathemata, indè ſuſcitarentur. Hic ſtatus ſervabat ad minimum *trium dierum* tempus; miteſcebat autem *quarto* die. Et ita intepeſcebat ſucceſſivè, ut exacto circiter octiduo, tolerabiliter ad ſe rediret patiens. Finitis dehic tribus ſeptimanis, revertebatur

hæc

hæc eadem ſcena. Hanc methodum ſervaverat totis decem menſibus hoc improbum malum. Id erat in hoc ſuo recurſu ejusque decurſu, illo ipſo tempore, quo vocatus acceſſerat D.D. Præſes, eo excepto, quod hac vice, neſcio quo ex errore, finito ſummo illo impetu *cephalalgiæ*, non modò non remiſiſſet virium deiectio, & reliquorum *hypochondriacorum* ſymptomatum ſyndrome, ſed potius invaluiſſet: Donec duodecimo circiter die, à primo inſultu, ille *præcordiorum* dolor, tanto impetu prævaleſceret, ut exquiſitisſimæ *inflammationis ventriculi* omnia ſigna exhiberet. Ante omnia *inflatus* hic erat, & dolorem cauſabatur ita exquiſitisſimum, ut patiens non ſolum corpus ne minimo motu percellere auderet, ſed etiam tactum *lecti, linteamentorum* calidè imponendorum, imò *linimentorum* cum pluma applicationem, anxiè perhorreſceret: Cum verò intenſa ſiti laboraret, quidquam potulentorum aſſumere meritò anxiè reformidabat, quoniam quantulumcunque, præcipuè tamen *frigidulum*, deglutiret, aſſurgebant ſtatim 6 ad 8. & 12. ructus, cum tanta patientis concuſſione, & intenſo dolore, ut ab acutis clamoribus ſibi non poſſet temperare. Concurrebat cum his omnibus calor *febrilis continuus*, quamvis nullos equiſitos paroxyſmos formaret, tamen verſus noctem, veluti ordinariè ingraveſcens: *Alvus* inſuper, niſi quantum clyſteribus proluebatur, erat adſtricta. Relatis omnibus circumſtantiis, imprimis autem illa, de *menſium* conditione, dirigebantur, inſtantibus proximâ vice iterum *menſibus*, medicamenta ad horum juſtam expeditionem; Siquidem totam hanc tragœdiam nihil aliud eſſe, niſi affectationem *inſolitarum viarum menſtruarum* pro fundamento Therapiæ ſubſternebatur. Ita quidem, cum remedium ad manus eſſet, in hoc negotio pleraque alia longe poſt ſeſe relinquens: Hac ipſa periodo, elatio illa *ad caput*, in ſolidum ſublata eſt; minimè tamen totum malum abſolutè ſopitum aut pacatum. Fluxerunt nempe menſes, equidem per 18. horas, aut paulo amplius, & in proportione ad priſtinam paucitatem largiter: Sed reſtiterunt

runt deinde. Succeſſit autem loco illorum multorum pathematum, nihil aliud, niſi *ſiniſtri lateris*, ſub coſtis (magis tamen exquiſite regioni illium reſpondens, nempe à latere verſus dorſum excurrens) *inflatio*, non ſolùm dura ac renitens, ſed ſimul ita penetrantisſimè *ſenſibilis*, ut ad quemlibet corporis motum, gravisſima exacerbatione, punctūras adeò acutas formaret, ut patiens ſine clamoſis ejulatibus, non poſſet durare. Hic dolor, *ſuccedente* interim indies *alvo*; nec ullo alio, moleſto per totum reliquum abdomen reſiduo, nedum conjuncto aut conſpirante, cujuscunque doloris ſenſu (ut nænia illa, quaſi hic dolor in ſpecie, non modo inteſtini *coli*, ſed illius *ſolius abſolute*, affectus ſit, a nemine per ejusmodi circumſtantias ſalvari poſſet) Hic ipſe ejus dolor, mitigatus quidem eſt ſenſim, minime vero ſublatus, per triduum: illo vero denique exacto, tandem in ſolidum conquievit; & rediit ad ſe patiens, paucis ſuccedentibus diebus: in meliorem nempe quam ab aliquo proximè retro tempore, ſtatum. Revertente iterum *tempore*, (quod ſatis exactum ſervatum fuiſſe, iterum monemus,) quo menſes expectari debebant, occurrebatur denuo expeditiori ipſorum proventui, per bonum medicamentum, eo ſucceſſu, ut nunc per plenum *biduum*, *continuè* & *largiter* profluerent. Erat inde patiens eximie ſublevata; Remittentibus nunc etiam menſibus, revertebatur eadem penitus nupera illa pasſio *ſplenica*, quo ad typum quidem exactiſſimè eadem, ſed ſenſus ἀκϱιβεία longe minori, nec huius exquiſitioris ſenſus etiam valdè ſenſibili duratione: Qualicunque tamen, utique perceptibili ſenſu, ante quartam diem non evaneſcens. Poſt hæc autem tempora cum non ſolùm *menſes*, ad ſufficientem, & placidum quidem penitus, ſucceſſum reducti eſſent; ſed etiam *ventilatio* totiꝰ ſangvinis, *venæ ſectione* adminiſtrata fuiſſet, conquievit hæc translatio *menſtrua ad caput*, ità abſolutè & inſolidum, ut integris quinque annis, nihil amplius negotii faceſſeret, imo ne quidem ipſum caput *attingeret*, aut ad illud inclinare appareret

reret. Excipiendus tamen eſt, unicus, & profectò in hoc genere notabilis, caſus. Cum nempè non parum præſidii, nec immerito quidem, collocaret medicus, in tempeſtiva, *præſervativa, venæ ſectione*, Vere & autumnò, *in pedibus* inſtituenda; Tonſor autem, qui huic negotio adminiſtrando adhibebatur (uti quidem plerique ſolent) Venæ in pedibus ſecandæ minus habilis, jam aliquoties parum expeditè patientem hanc tractaſſet, & quidem illo ipſo tempore, repetita etiam punctura, Venam non aſſecutus eſſet; illa, quæ hujusmodi ſubjectis propria eſt, ſapientia, (& quidem, uti docti ſunt, ex recentiſſimis principiis & inventis anatomicis, exædificata) argutatus eſt: fruſtra eſſe hanc ſuperſtitionem ſangvinem è pedibus mittendi; dummodo ventiletur ſangvis, quod longe commodiſſime ſuccedat in brachio, eundem ſucceſſum ſecurè expectari poſſe. Dictum factum, ſecatur vena brachii. Succedente poſt quatuordecim dies fluxu menſium, langvet ante, ſub, poſt ipſum, patiens; & ceſſante etiam ipſo, quantumvis ſatis ſufficienter facto, non ſolum prehenditur iterum a levibus capitis doloribus: ſed *inflatur* in ſpecie, quamvis modeſtius, maximè tamen manifeſtò ad ipſum viſum, *caput*. Sexto demum anno, inter multas, variorum pathematum, & vagarum medicationum, turbas, invaſit iterum caput graviſſimus dolor; adhibitis deſuper *opiatis* ita pertinaciſſimus redditus, ut non ſolum medicationes, imprimis *variorum diverſas*, reſpueret, ſed etiam graviſſimos exitus ſortiretur, *viſus in altero* oculo amiſſione. Erat verò à priſtino ita maxime diverſus; ut, *primò, hemicranicus* nunc eſſet; *ſecundo*, minimè omnium *ſtatus*, nedum *menſtruus*.

In hoc uno exemplo ſiſtunt ſeſe diverſa ſpecimina ſupra dictarum illarum *inſolitarum viarum*, ſub impedito ordinario progreſſu, quæſitarum. Ante omnia conſpicuus eſt inſultus ad *caput*; deinde, non modo evidens, ſed omnino vehemens, congeſtio ad *ventriculum*, qualis *vomitus cruenti* molimina indigitat: Tandem ſpecialiſſimæ *congeſtiones* ad *ſplenem*: & hæc

omnia *ſtatis* penitus, nempe *menſium* motui manifeſtiſſimè reſpondentibus, temporibus,

Poterat quidem etiam mentio fieri, quomodo placatis omnibus hiſce menſtruis aberrationibus, poſthac duabus vel tribus vicibus per unum annum, patientem hanc invaſerint repentina graviſſima *tormina*; à veſpera ad diluculum continua, cum concurrentibus non ſolum *dejectionibus* liquidis: ſed imprimis conjuncto *teneſmo* inſigni, ſub quo cruenta, nempè *ſtriata* ſanguine materia ſeceſſiſſe obſervata eſt. Sicut hic teneſmodes impetus, etiam alioquin intra illa tempora aliquoties perceptus eſt, ſed absque ejusmodi dejectionibus, & absque talibus torminibus; concurrente ſolo inſigni tenſivo, & interlancinante dolore, per longitudinem oſſis ſacri: neque ibi dejectionum talium cruentatarum concurſus annotatus, quia patiens de *obſervanda* curioſius hac *circumſtantia* nondum monita fuerat, dum tranſitorium hoc incommodum illis vicibus medico denunciare neglexiſſet. Interim in hiſce *hæmorrhoidalibus* moliminibus, in hac patiente deerat ullus reſpectus evidens ad *menſtruum* tempus.

Aliud exemplum, commemoratum eſt in Diſſertatione Epiſtolica de *Motu Tonico*, quod ſiſtit virginem, quæ ſub ipſo *fluxu menſium*, & ſub finem cœnæ, vehementi terrore perculſa, *menſium* quidem *ſuppreſſionem* præſentiſſimè perpeſſa eſt; ſed poſt aliquot horæ quadrantes, incidit, in graves *cardialgias*, *ſuffocativas*, *ſyncopticas*, quæ denique in vehementem *vomitum* deſiere ſtipatum tamen adhuc gravisſimis his *anxietatibus*, utpote, quæ non, niſi *medicamentis* cedebant. Conquieſcebat autem hinc adeo ut áltero manè nulla ſupereſſent tantorum tumultuum veſtigia, ſed ſola fatigatio adhuc perciperetur. Poſtquam autem *menſium* tempus revertebatur, ibi ſub initium ejus ſeptimanæ, cooriebantur *vomitus* omnium aſſumtorum, per duos vel tres dies, conſtante ſibi appetitu. Poſt, per totidem dies, urgebat frequens & vehemens conatus *vomendi*, etiam vacuo prorſus ventriculo, & perierat quidem

dem hoc tempore, omnis appetitus. Sequebatur autem mox altero horum poſteriorum dierum, *ſangvis* cum vomitu, neque paucus, ſed *copioſus*, modò liquidus, modò coagulatus. Sub finem tandem tot dierum, erumpebant *menſes* ad paucas horas. Ita ceſſabat mox *vomitus*; redibat ſatis maturè, ſucceſſivè tamen, *appetitus* & *virium* robur. Hæc periodus maximam partē ſanguinis menſtrui vomitu exonerandi, aſſumebatur hac ratione, & retinebatur perpetua repetitione, in quintum usque anni quadrantem, i. e. per *quindecim* circiter *menſes*.

Alia patiens per longum tempus, vehementi *pectoris* anguſtia ſeu *aſthmate* obſeſſa, & diu admodum inconvenienter & copioſe quidem *expectorantibus* tractata; à quibus non modo copioſiſſimam *congeſtionem* ad pectus, ſed inſuper *purulentum* copioſum ſputum, & alia veræ *phthiſeos* pathemata, incurrerat: incidit tandem, circà æquinoctium vernum, (quo tempore alias, ſicut etiam autumno, ſanguinem mittere à tribus circiter annis, cum euphoriâ conſveverat, quod præterito autumno, diſſvadente novo ſuo medico, intermiſerat) in *hæmoptyſin* repentinam quidem, & plane ſinceram, ſed non admodum copioſam; adeò, ut vix 6. cochlearia excederet tota quantitas, qua rejecta etiam ſpontè reſedit totus impetus, neque reverſus eſt amplius: Quamvis octo circiter horis poſt, *tuſſis* vehementisſima, (quam per aliquot ſeptimanas hactenus, non aliter, quam vero quodam *typo*, circa diluculum, & hora quinta veſpertina, proximè per integræ horæ ſpatium tolerare aſſvefacta erat) ipſam valdè concuteret. Nequè verò adhibitis remediis, quæ univerſo malo conveniebant, poſt hac unquam iterum ſeſe exeruit *hæmoptyſis*, excepto leni inſultu, de quo loquemur. Sub copioſa illa perpetua *expectoratione*, qua per *ſex & viginti* ſeptimanarum ſpatium quotidie circiter *tres libras*, (ad minimum à 2. ad 3.) ſputi, cum vehementiſſimâ tuſſi rejecit, debilitato graviſſime univerſo corpore, & humoribus excrementitiis, velut univerſim ad pe-

ctus compulſis, & hoc quidem maximè per congeſtionem motus ſangvinis ad hunc locum, *ceſſaverant menſes*. Patiens erat circiter 36. annorum; Antè hujus expectationis tempus quamvis verè hectica ab aliquot annis, *ſucceſſum* tamen *menſium* ad minimum tolerabilem experta: *hic* jam, uti dictum, *ſuppreſſus*, facta inſuper *hæmoptyica* eruptione, expediendus iterum erat, ne tanto magis *hæmoptyſeos* periculum increbeſceret. Fiebat initium à *venæſectione* in pede; cum tanta reliqua patientis euphoria, ut circiter octo poſt diebus, rhedâ ſuâ in publicum iterum prodierit. Incidente 14. diebus poſteà, tempore debitæ evacuationis *menſtruæ* (nempe ad priſtinam periodum phaſi lunæ accommodatam) dato medicamento, reliquum leniſſimo, ad has tamen ſanguinis excretorias commotiones, utique non inefficaci: loco *menſtrui* ſangvinis, exhibebant ſeſe indicia, erupturæ rurſus *hæmoptyſeos*, juſtum metum afferentia, nempe non ſolum major, & ſicca illa quidem *anguſtia pectoris*, & improbus ille ſenſus *titillationis in aſpera arteria*: ſed etiam actualis eruptio *ſanguinis*, intra *ſtriarum* tamen floridarum, reliquo profundius exantlato muco immixtarum, paucitatem ſubſiſtens. Ubi obiter monemus, quod tum prior illa copioſior & ſincera *hæmoptyſis*, tum hæc ejusdem repullulantis machinamenta, illo ipſo horæ quadrante, vel ampiius, quo ſeſe excrebant, ne minimam commotionem tuſſis comitem habuerint: Sicut etiam in plerisque *hæmoptyicis* communiſſimè fit. E contra vero præceſſerat illam primam *hæmoptyſin*, quinque circiter horis ante ipſius eruptionem, ſub ipſo placidiore ſomno matutino, ſine ulla manifeſta occaſione ſponte cooriens, non ſolum *palpitatio cordis*, ſed tanta etiam illius commotio *circà caput* ut generoſa patiens indè expergefacta, & hujus accidentis alias imperitá, non ſatis ſibi imaginari poſſet, quid & unde illa plane *ſonora* (uti ſolet eſſe) *cordis palpitatio*, & vehemens arteriarum *circà tempora* micatio, ſibi portendat: ſicut quidem hunc ſenſum exprimebat: Es wären Ihr alle die Adern umb den Kopff /

mit

mit ſchlagen gleichſam lebendig worden: Subſidente iterum poſt quadrantem horæ circiter hâc commotione, ut alias admodum firmi & præſentis erat animi, ſomno, quaſi defatigata, iterum indulgebat, & ita ſic ſatis tranquille, in tertiam usque horam dormiebat; Hinc evigilans (erat hora 8. matutina præterlapſa) quieſcebat tamen, & vere nictabat maximam partem: donec altera quoque hora præterlapſa eſſet: Ibi tacitè, ſed repente, ſcaturiebat velut repentino impetu, fluidus quidam & calidus liquor e faucibus in os: Quem, quantum bucca quaſi capiebat, cum exſpueret, ejusque rei cauſa ſeſe ad latus lecti inclinaſſet, ſincerum *ſanguinem* eſſe animadvertebat: Qui cum ſexta vice repentino impetu buccam ita explevisſet, non majore in ſingulas ejusmodi menſuras, temporis ſpatio, quam quanto ad reſpirationem ſedatiorem opus ſit, ſponte ſubſtitit.

Ita ex hoc etiam caſu comparet, quomodo ſangvis loco *menſtruæ* excretionis, *hæmoptyicam* eruptionem occupare jam paratus, & quod germani dicimus, in via fuerit, ſeu viam inſtiterit, inſolitam & inconvenientem.

Ita mihi ipſi occurrit ſequens caſus. Fœmina admodum plethorico, cum Viro nupſiſſet vehementer prodigo, à quo inſuper pesſime habebatur, tandem in inopiam, & quod ajunt, ad incitas propemodum redacta, multis curis defatigabatur, & profundam ſuam ſollicitudinem largis lacrymis ſubinde teſtabatur. In hac animi proſtratione, incurrebat aliqua corporis etiam damna, & valetudinis periclitationes, quæ propemodum initium ſumebant, à *menſium imminutione*, quæ tamen maturè in *ſuppreſſionem* plenariam tranſibat. Cum tamen non eo usque prævaleſceret reliqua valetudinis vacillatio, ut a familiaribus domeſticis negotiis patientem arcere poſſet: factum inde eſt, ut per initia rem negligeret, ſenſim autem, cum nihil gravius denuò ſubſequeretur, ita velut aſſueſceret, ut per totos ſeptem annos, fluxum hunc non amplius ſentiret. Imò, obliviſcebatur ejusdem tanto facilius, cum in-

tra horum annorum decurſum, bis gravida facta, infantes enixa, iisque lactandis ipſamet occupata fuiſſet: Sicut etiam infantes optimè conſtituti vixerunt. Tandem vero incidebat in *febriles* commotiones, quæ primo quidem, quotidianis paroxyſmis, iisque ſatis vehementibus per totam æſtatem exercebant ægram: Tandem *Chinæ Chinæ* uſu compeſcebantur. At vero non ita longo tempore poſt, denuo erumpens febris, *tertianum* typum exhibuit. Cum res per uſum *Chinæ Chinæ*, priore morbo pulchre cesſiſſe videretur, iterum adhibita eſt, & quidem, quantum ad febrem attinet, cum optato ſucceſſu; quandoquidem paroxyſmi, quin tota manifeſta febrilis commotio, mox ceſſaverunt. Subſecuta vero ab illo tempore eſt longè manifeſtior valetudinis labefactatio, quandoquidem & alias cum ſanitate in gratiam minimè rediiſſe videbatur, & poſt valde parvum tempus, longe majore impetu, quam nuper ipſa quoque *tertiana* denuo cooriebatur. Adhibitus in conſilium, ad affectum ita conſtitutum, exhibui aliquot doſes, ex ſale abſynthii, Antimonio diaphoretico, & terra ſigillata ſtrigonienſi: Cujus pulveris tertia ſtatim doſis febrim profligavit, ut nullus paroxyſmus redierit. Interim altero ſtatim die emicabat dolor velut urens & ardens, imo terebrans, in artubus inferioribus. Imò, reddebantur pedes adeò infirmi, ut lectum petere cogeretur, in quo tamen non ſolum hæc omnia continuabant; ſed percipiebat patiens dolorem hunc etiam *ſurſum* tendere, & moleſtiſſimè illas regiones occupare. Cùm verò per diem & noctem graves haſce *ſangvinis* reſtrictiones atque *congeſtiones* toleraſſet, ſummo mane *ſanguinem* valde ſpiſſum, ſed etiam ſatis paucum, *per nares* excrevit: Ingruente vero veſpera *urinam* valde *cruentam* emiſit. Ab hoc tempore indies melius habere cœpit, imò, ſuppeditatis ulterius temperantibus remediis, ſub divina gratia ad plenam orthoſtadiam reverſa eſt. Ex quo ipſo etiam ſpecimine deprehendere licuit, quot moliminibus natura ſangvine ſeſe exonerare intendat, & quomodo, aſſecuta quadantenus hanc ſuam intentionem, tunc demum meliore fide requieſcat.

Qui verò plura horum generum exempla, & varia planè rariora, menſium per loca excretionibus ſanguinis alias plane inaccesſa, perlegere voluerit, facile illorum magnum numerum, apud varios peritos obſervatores reperiet, quos partim loquentes inveniet, e numero Celeberrimorum *Naturæ Curioſorum*, in Actis illorum: partim indigitatos reperiet, tam ibidem, quam in utilisſimis hujus generis indicibus, *Moronii*, *Waltheri*, &c. qui, cum in plerorumque manibus ſint, non eſt, quod commemorationibus inde tranſcriptis, Diſſertationem noſtram præter inſtitutum diffundamus.

CAPUT VI.

De Methodo medendi menſtruis Evacuationibus inſolitas vias quærentibus.

NIhil longius abeſſe deberet, a Medico dogmatico, nempe cognito morbo, per methodum rationalem, recte & ordine conſulturo, quam immediate ad medicamenta convolare, quæ tantum præſentem morbi ſcenam reſpiciant, totius autem tragœdiæ ſummam, parum aut nihil attingant. Valet hoc profecto eximiè, in magnis illis, diverſorum morborum veluti ſyſtematibus, *Febribus*, *affectibus hyſterico-hypochondriacis*, & variis, modo conaminibus, modo ſymptomatibus atque conſectariis, *hæmorrhagicis* ſive *hæmagogicis*: Utpote à quibus poſterioribus imprimis, totum negotium *morborum ætatibus propriorum*, pendere, alibi deduxit D. D. Præſes, & Celeberrimorum hactenus Practicorum conſenſum aſſecutus eſt.

Sane verò dictitat ipſa ſana ratio, quod ejusmodi malis, niſi ex ipſo fundo ſubveniatur, omnis reliqua curatio, non ſolū *temporaria* ſit, &, ſi res rectè æſtimetur, palliativa: Sed etiam ſi præpoſtere inſtituatur, tum *fundamento* præſentium incom-

modo

modorum plurimum contumaciæ adjiciat; tum ipſis ſæpe hiſce *ſecundariis* malis, ſi magis directe à *primario* ſuo, nempè ipſa præſente commotione, foveantur, graves lapſus in pejus conciliare ſoleant.

Promptiſſimum certe eſt, exemplo rem declarare. Si enim eruptiones hujusmodi per vias *inſolitas*, non tam amplius tententur ſolum, & exitum quærant, quam eundem jam, ruptis repagulis, invenerint; ſi inquam, *hæmorrhagiæ* tales per *inſolita* loca, cooriantur, niſi inſignis & præcipuus illorum nexus cum *menſium* motu recte perſpectus ſit; imò justa etiam atque ſufficiens methodus innoteſcat, qua ipſi excretioni *ſolitæ*, ſolide ſuccurri atque conſuli poſſit: quis ibi aliam medendi methodum ſibi proponet, quam fortè externam vel internam, fluxuum talium *cohibitionem* per adſtringentia. At vero quam aliena ſit hujusmodi medicatio, non ſolum ab ipſo totius mali fundamento, nempe *menſium ſucceſſu impedito*, ſed etiam ſæpe numero ab ipſorum talium vicariorum moliminum ſcopo; & quam facile hi ipſi affectus inde in pejus prolabantur: provocamus merito ad experientiæ teſtimonium. Imo verò, quam alienus hic ſit ſacer ille hodiernus abuſus *opiatorum*, ne temerè odia proritem, non quidem prolixè tractabo; Spero tamen fore, ut poſteritas attentior, practicorum cordatorum monitis, ſuam obſervationem conjungens, olim agnoſcat, quot incommodis & periculis patientes numeroſi per hujusmodi artificia exponantur, quibus non ſolum nihil ad ſummam negotii perficiatur, ſed etiam ipſis præſentibus pathematibus, ſæpisſime vel longè *major pertinacia*, vel *anomalus progreſſus*, concilietur.

Vera verò methodus, incommodis, de quibus nobis ſermo eſt ſuccurendi, conſiſtit in ſequentibus: *Primo*, ut præſenti malo mitigando, ſubveniatur per remedia merè placide *temperantia* & demulcentia; minime vero per *adſtringentia*, poſitivè *cohibentia*, imò neque ipſa *narcotica*, niſi plane peculiares caſus aliquid horum efflagitare videantur: In quibus quidem (ſed rariſſimis) pro conditione urgentis impetus, conſulere

pru-

prudenti medico perpetuo integrum eſt: *Secundo*, ne quæcunque tales inuſitatæ *commotiones*, imo ne quidem *excretiones* niſi enormes fuerint, nimium percellant aut perturbent medicum; quandoquidem certisſimum eſt, quod in ejusmodi caſibus, ſi modo revera tales ſint, uti dicimus, omnes tales commotiones, imò etiam eruptiones, longe minus periculi involvant, ſi a deviante *menſium* negotio manifeſtius pendeant: Quam ſi ab alio quocunque incitamento originem duxerint. *Tertio*, ut omnino ratio habeatur primaria & attentisſima, negotii *menſium* ipſorum, quantocyus, ſed non magis efficaciter, quam placide & clementer, in debitum ſuum ordinem atque ſucceſſum reducendorum. Et cum hic durus utique ſit nodus, per *methodos* ad minimum vulgo præſcriptas, & *medicamenta vulgo* cognita, *menſes* motui ſuo non magis *placide*, quam *ſecurè* reſtituere; Tanto majore utique circumſpectione utetur hinc medicus, ne quid temere turbarum concitet; Quandoquidem utique factu facillimum hoc eſt, ut fortioribus *pellentibus* medicamentis, patientes in pathemata longe graviſſima impellantur, quæ variis modis, modo *quærant* inſolitos exitus, modo qualitercunque inventos, effuſe ſequantur.

Quarto, imo vero, ſi maxime ſolidè *ſolitas* vias reſtituere non liceat; Aut illis etiam reſtitutis, adhuc aliquid reſtet, ab illarum *inſolitarum* viarum diuturna, aut copioſa, aut valde prompta atque expedita, *aſſuetudine*, metuendum; tunc eo dirigenda eſt methodus, ut per commodiores aliquas *ventilationes artificiales*, obſtinato illi motui atque propoſito inſolitæ viæ, ſuccurratur, donec ſenſim deferveat univerſus impetus. Quamvis quidem in hac re nimium ſecurum eſſe, aut ejusmodi deſuetudinis ita *brevem eventum* expectare, non liceat, quod cujuslibet veri Practici, attentæ obſervationi & prudentiæ commendamus.

CAPUT VII.

De

Methodo medicandi ſpecialiore.

DElineavimus præcedente capite *generaliter*, illas intentiones, quas in noſtro negotio formare & exequi conveniat; Quibus autem remediis, *ſpecialiter*, imo quaſi individualiter, quo ordine atque ſucceſſu, hoc proſequi & ad finem perducere neceſſe ſit, tanquam ſpecialem practicam adminiſtrationem, hic deducemus.

Ante omnia itaque, cum de menſium inſolitis viis, orbitæ ſuæ reſtituendis, ſermo & intentio noſtra eſſe debeat, abſtrahimus hoc loco a conſideratione fluxuū talium ſanguineorum, *in ſe* & *abſolutè* conſideratorum. Et hoc tanto magis quia partim rariſſimè tanta quantitate & tanto impetu prorumpunt, ut fortes & quaſi violentas *cohibitiones* efflagitent: Partim omnes ingenere, tanto magis autē *frivolæ* & minus neceſſariæ, *adſtrictiones* per medicamenta *interna*, non ſolum ipſi *menſtruo* fluxui tanto majus & ſolidius præjudiciū afferunt: ſed etiam his ipſis profuſioribus eruptionibus alienis, rarò ſperatam ſufficientem opem ferunt, niſi quidem tanta quantitate ingerantur, ut inde longe graviora viſcerum pericula cooriantur, quibus communiſſimè, in *ſiccioribus hectica*, in *humidioribus œdemata*, imò tandem *utrumque ſimul*, (ut plurimum difficillimè reparabili damno) veſtigia legunt.

Pro intentione itaque rei noſtræ quadrante, pro motibus, inquam, iſtis, adeo connitentibus, ad juſtas *proprias vias* reducendis, putamus ratione dictante nullam priorem eſſe debere conſiderationem, quam ut ipſæ *viæ*, ad quas reduci atque adigi debeat declinans illa atque evagans aberratio, quantum posſibile eſt *libertati* ita reſtituantur, ut non modò ad illas, ſed etiam per illas, debitus liber recurſus fieri, adeoque ſucceſſui ſperato patere poſſint.

Hoc

Hoc recte ſeſe habente, eò quovis modo reſpiciendum eſt, ut motus debiti ad juſtam ordinariam viam invitentur, atque diſponantut.

Hoc fiet ingenere per medicamenta *efficaci provocationi* menſtrui fluxus ſatisfacientia; In ſpecie verò per horum exhibitionem *juſto tempore* inſtitutam: Quale videlicet eſt illud quod vel *menſibus* muliebribus magis in genere dicatum, ſecundum *lunæ phaſes*: Vel præſentibus ſubjectis, in ſpecie, quod ferè ab illis commodê adhuc exquiri poteſt, imprimis ſi non nimis quam longum ſit, amisſi hujus fluxus tempus.

Quia tamen, per communia præſertim hujus claſſis medicamenta, vix fieri poteſt, quin, ſub tentata commotione ſanguinis ad *uterum*, aliqua, imo ſæpè numero inſignis, commotio ſanguinis *generalis*, ſuſcitetur; Qua pari facilitate, *eruptiones* illæ per vias hactenus ſibi *aſſuefactas* augeſcant: Cui quidem rei infallibiliter ſubſervit *abundantia* ſangvinis concurrens:

Propterea in caſibus præſertim, has conſiderationes evidentius offerentibus, commendatisſimæ efficaciæ eſt *Imminutio* totius maſſæ ſanguineæ, reliquæ univerſæ curæ *præmiſſa*.

Quæ tamen tanto felicius ſperato ſuo officio ſatisfaciet, ſi non ſolum, propter *generales* intuitus, vix niſi circa *æquinoctia* inſtituatur; ſed etiam *ſpeciali* reſpectu, non in brachiis, ſed *pedibus*, ſuſcipiatur. Sane vero D. D. Præſes hæc monita non ſusque deque habenda eſſe, aſſeverat, ſi rebus hiſce opus ſit, & ab illis certior effectus expectari debeat.

Si hæc recte perpetrata ſint, vix unquam opus eſt, a parte, quæ hactenus *inſolitam* viam præbuit, appulſum illum & molimen, impoſterum repellere. Imo vero, non dubitamus hoc ipſum abſolutè diſſuadere: exceptis ſolis *duobus* modis, ſi locum habent. *Primus* eſt, quando per *externa* medicamenta non ſolum exitus, ſed etiam aditus, ſufficienter reprimi po-

teſt. *Secundo*, ſi per medicamenta, non *adſtringendo*, ſed magis *ſpecifice* congeſtiones humorum ad certam aliquam partem diſſipando, ſubveniri poteſt. Cujus rei ſpecimen præſentiſſimum fuit illud, quod contra *vomitum* illum *cruentum menſtruum* editum eſt; cujus ſuperius, & in Diſſ. de *Motu Tonico*, facta eſt mentio; ubi remedium princeps fuit *Millefolium*, non in ſubſtantia, ſed *eſſentiæ* forma: Et affectus hic, tamdiu liberè graſſatus, ab hujus, per paucos dies uſu, ita abſolutè cohibitus fuit, ut non ſolum illo tempore, quo expectari debebat, abſolute conquieſceret: Sed etiam, ne ſemel poſthac, ullum novum inſultum capeſſeret, nedum perficeret.

E medicamentis reliquis, huic negotio, menſes directè *in ſuam viam* reſtituendi, velificantibus, cum etiam ſint *pilulæ* ita dictæ *Becherianæ*; quas imprimis ipſe D. D. Præſes, tam in privatis Collegiis, quam ſemel iterumque in publicis Diſſertationibus, laudavit; videtur hoc loco non alienum fore, ſi ipſius brevis animadverſio circa hoc medicamentum, proferatur. Monet videlicet, diſtingvendum eſſe inter pilulas illas *veras*; Quas in pauciſſimorum manibus eſſe pro certo habet: & falſas, quæ vel ad oberrantium aliquot præſcriptionum fidem, vel ad impoſſibilem ſanè in talibus caſibus, putatitiam *imitationem*, fabrefiunt. Sicut enim, quod attinet illas formulas, nemo hominum facilè à talibus ingredientibus tales effectus expectaverit, quales à veris expectari poſſunt; dum ingredientia tantæ ſimplicitatis, ut vix quiſquam aliquod operæ pretium ab illis reportare ſperaturus ſit, continent & præ ſeſe ferunt: Ita e contra illæ, quæ *ad imitationem* factæ putantur, balſamicis adeo *acribus*, *calidis*; *purgantibus*, penetrantibus: imò *opio* interdum ipſo aſſociato, conſarcinantur: ut effectus non ſolùm alienisſimos, ſed ſæpe numerò periculoſisſimos, exhibeant.

D. D. Præſes, quamvis his ipſis pilulis, juxta veram etiam ipſarum formulam, non utatur; ſed meliori fundamento ſubnixus, nempè formulâ illarum vera, ad imitationem illarum,

cer-

certas ſibi uſitatas concinnaverit, quæ eosdem effectus, cum modeſtia loquendo, edant: ſed longè majore cum lenitate, & mitisſimâ efficacia: ita nihilominus *veram Cynoſuram efficaciæ verarum Becherianarum*, inſignibus ſpeciminibus abſolvendam exhibere, e communi re futurum arbitratus eſt, quæ ſunto ſequentia:

Veras Becherianas pilulas, ſine omni incommodo dare licet, imò dediſſe maximopere prodeſt, *puerperis*, tam antè, quam ſtatim poſt, partum; imo aliquot diebus continuis deinceps; *ſymptomata*, tantum abeſt, ut ab harum uſu ulla coriantur, ut potius alias conſveta, ab hoc uſu miteſcant, imò præcaveantur.

Profuſionem ſanguinis immoderatam, *lochiorum* loco coortam, niſi intra paucisſimum tempus aliquot minutorum horæ inhibeant; Minime tamen *ſupprimendo*, ſed ad juſtam *temperantiam*, ſervato debito *ſucceſſu*, reducendo: Hoc niſi faciant, *veræ* non ſunt.

Menſes, niſi præ omnibus aliis medicamentis *efficacisſime*, & ſimul tamen *placidisſime*, ſine omni violentia, fluxui ſuo reſtituant, etiam diu *ſuppreſſos*; Aut tempeſtive expediant, *imminutos*; *veræ* non ſunt.

Diarrhœas ſimplices, imò à propria ingurgitatione *dyſenteriodes*, demum *incipientes*, necdum cruentas; ſicut etiam multiplicem *vomendi* conatum & aſſumtorum revomitionem, præſertim *ſine febre*, niſi ſecunda vel tertia doſi hæc ſingula recte reſtituant, *veræ* non ſunt.

E contrá, *ſiccas* & *obſtructas* alvos, citra febrem, aut ſpaſmum verum inteſtini recti, niſi prima aut ſecunda doſi, libertati ſuæ reddant, *veræ* non ſunt.

Imò, quæ hæc, non ſolum *ſingula*, ſed *omnia & ſingula*, non præſtant; aut ſub omnibus hiſce rebus, quodcunque incommodum ægro creant, reliquo ejus ſtatui minus familiare, imò vero, extra tempus harum uſus, non longe magis & gravius familiare, *veræ* non ſunt.

Quæ quidem hac occaſione innuiſſe ſuffecerit; imo inſuper adjeciſſe, quod neque frivole, *ſano* corpori, neque indifferenter, *teneris* uti *robuſtis*, ſed omnibus modis *peritè*, & ſanè verò *medicè*, illas adminiſtrare conveniat, Quali certe, uſu, in noſtro præſente negotio, laudem tuebuntur haut vulgarem.

Ceterùm inter *generaliora*, inclinationem excretionis menſtruæ ad *ſolitas vias* incitantia, eſt partim *pediluviorum*, partim cum *epicraſi* laxantium, uſus: Quorum formulis radix *ari* non ſine fructu, adjicitur.

E *ſpecialiſſimis*, notum eſt teſtimonium, quod B. Ludovici inſtrumento *Glauberiano* perhibet: ſicut inter diffuſiora, & generalia, *inſeſſuum* aliqua eſſe poteſt efficacia.

Salibus volatilibus urinoſis, circa tempus *inſtantium* debitarum evacuationum minimum omnium tribuimus. Quicquid illis loci aſſignare licuerit, *intermediis temporibus* faciendum cenſemus: Dn. D. Præſes illis valde parum tribuit.

Quid *Martialibus*, bonâ fide & conſtanti efficacia, tribuere, integrum eſſe putet, alibi prolixius dixit: Hic *ad ſummam rei*, imprimis autem verſus tempora debitarum eruptionum reſtituendarum, operæ pretium factura, conſtanter negat.

Denique tamen, quisquis quocunque medicamento, ſcopos præſcriptos directè aſſequi peritus ſit, ille præſentem etiam ſcopum, complicatum & mutuis reſpectibus innitentem, ſatis efficaciter aſſequetur, ſi *ordinem* hic propoſitum, ſervaverit, utpote in quo cardo rei vertitur.

Quem ut adhuc ſemel, ſchemate prorſus aliquo delineemus; Sub initium curæ, pro *reſtituendo*, motu ſanguinis menſtruo, ab *inſolitis* viis ad *ſolitas* atq; debitas; *primo* omniũ convenit ventilatio ſangvinis per *Venæſectionem*. Sub *neceſſitatis* aliqua lege, ſi *plethora* evidens adfuerit; Sub *utilitatis* certæ fiducia, ſi vel maxime tam notabilis plethora non concurrat, quod tamen oppido raro fit.

In-

Inſtituatur in *pede*; Verſus *novilunium* : Neque facilè, niſi circà *æquinoctia.* Ita, ut noſtro arbitratu, totam ſolidam curam, potius verſus illa tempora differre, quam Venæſectiones, imprimis in *ſenſibilioribus* (cujusmodi tales communiſſimè ſunt) promiſcuè quolibet tempore ſuſcipere, præſtet.

Imò verò, non adeo abſolutè poſtulat neceſſitas, in quibuslibet patientibus particulariter, à Venæſectione præcisè *initium* facere, quin illa etiam reliquæ methodo interſeri, & quod ajunt, poſt principia locari posſit: Ut propterea expectando opportunius tempus Venæſectionis, non abſolute nihil agere neceſſe ſit. Sed illud tantum monendum utique ducimus, quod *ante* vel *citrà* Venæſectionem, reliqua medicatio ſemper nimium quantum magis *placide*, imò quaſi *mitiſſimè*, inſtituenda veniat, niſi commotionibus heteroclitis gravioribus, viam potius aperire, quam præcludere velimus.

Nempe *certior* & *ſecurior* eſt methodus, concurrente Venæſectione; Omiſſa illa *incertior*: Si tamen modeſtè tractetur, & naturæ *docilitas* potiùs, ſeu facilitas, quàm è reliquo robore æſtimandus *vigor*, prudenti medica manuductione regatur, poteſt etiam illa ad optatum finem aliquando perduci.

Factis talibus ventilationibus, poſſunt lenes Evacuationes *catharticæ* cum *epicraſi*, *verſus tempus* ſoliti juſti fluxus, inſtitui; Ita, ut circiter octo dies antè terminum incipiant, & in illud tempus deſinant.

Hoc ipſo jam ſolitæ debitæ Evacuationis tempore, convenit demum remedio, ad ventilandam ipſam *eruptionem* efficaci, ſubvenire. Quod tamen, ſi in fortiore ſaltem *commotione* ſanguinis efficaciam ſuam collocatam habere putandum ſit, male conſulturum eſſe ſpecialisſimæ huic intentioni, merito judicari debebit. Referimus huc, quæ antea de hac claſſe medicamentorum protulimus.

Placet incidenter commemorare, quod etiam aliquando

do menſes, per aliquot periodos ſuppreſſi, per *Nitrum regeneratum* reſerati ſint: Quod, quidem illiteratus quidam curioſus, ipſemet ſibi paraverat; ſub nomine & opinione *Tartari Vitriolati*: Nempe è Spiritu ab illis circumforaneis Spirituum mineralium gerulis, pro ſpiritu *vitrioli* ipſi vendito: Quem per errorem venditoris, *Nitri* ſpiritum, vel *aquam fortem* fuiſſe, hoc productum monſtravit: Ipſiſſimum videlicet verum *Nitrum*.

Ceterum ſi hoc loco & tempore, *verarum Becherianarum* pilularum moderatus uſus, in ſubſidium veniat; poterit ille facile quorumlibet aliorum locum commode & efficaciter ſupplere.

Si una ſimplici tali proſecutione, minus ſuccedat eventus, repetenda eſt, excepta Venæſectione, hæc eadem methodus, inſtante rurſus tempore, verſus menſtruum procedente. Poſſunt tamen tunc maxime temporis, & imprimis verſus exquiſitum tempus, *pediluvia* in uſum trahi.

Ita certe, ſi res poſcat, juſto tempore repetendo, imò *recuperato* etiam debito fluxu, per aliquot menſes deinceps, eidem iterum prudenter ita obviam procedendo & ſubveniendo, niſi rariſſimis caſibus inſignis *cachecticæ* conditionis & peſſimæ *diætæ*, nunquam fiet, quin juſtus ſucceſſus, hujusmodi methodo promptè & conſtanter obſequatur.

Tantum hac vice. D. T. O. M. pro benigniſſime præſtito nobis auxilio, ſit gloria ſempiterna.

GEORGII ERNESTI STAHL,

MED. D. ET PROFES. PUBL. ORDINAR.

PROPEMPTICON INAUGURALE

DE

FLUXUS MULIEBRIS,

QUATENUS MENSTRUI, CAUSA.

QUam difficile ſit humano intellectui, Motũ cum circumſtantiis ipſi intrinſecis, & ut loquuntur eſſentialibus, perſpicacius intueri; Longe magis vero proclive, corporis & materiæ corporeæ proprietates aſſequi: Teſtari poteſt univerſa, imprimis tamen hodierna, philoſophia, in arguendis atque citandis tribus aut quatuor illis vocabulis, certæ magnitudinis, certæ figuræ, certi ſitus, certi numeri aut ravim usque occupata: Circa quælibet autem motus phænomena, abſolutè ad Θεὸν ἀπὸ μηχανῆς confugere neceſſe habens. Et profectò, ego ipſe facile illis accedo, qui multorum Motuum rationes, imprimis qui à poſteriori evidentem aliquam rationem non præ ſe ferunt, comprehendi non poſſe, ingenuè agnoſcant: Connumero verò inter has incomprehenſibiles motuum circumſtantias, imprimis Tempus exquiſitè ſtatum: Et tale quidem, quod non tam cum mutationibus motuúm macrocoſmicorum, æquinoctiis, ſolſtitiis, tempeſtatibus, æſtu vel frigore, die vel nocte &c. conſpiret: Sed magis propriam aliquam & immediatè definitam menſuram atque periodum præſcriptam habeat, quomodocunque tandem modo dictæ macrocoſmicæ mutationes ſuccedant. Inter hujus generis conditiones atque reſpectus Motuum ad tempus, meritò primo loco numero, inſignes varias mutationes, per menſuras ſeptenario nume-

numero innexas, in corpore humano obtingere ſolitas. Hujus rei rationes nemo hominum unquam adhuc adumbrare in ſe ſuſcepit, præter ſolos Aſtrologos; Qui, cum planetarum cum illi quoque ſeptem numerentur, vario motu atque poſitu has res comparare atque conciliare laborant. Non diſſimulo mentem meam, quod ad minimum ex omnibus aliis conſiderationibus, quoad τὸ ὅτι, hæc adumbratio adhuc majorem probabilitatem præ ſeſe ferre videatur; Et tanto magis quidem in acutis affectibus, ubi etiam exactior computatio, communiter ſic ſatis ſcopum ferit (in quam rem adhiberi merentur, Cornelii Pleyeri Medicus Criticus Aſtrologus, & Joh. Ganiveti amicus Medicorum) Interim quilibet utique videt, quod hac ipſa etiam ratione, ſi vel maxime experientia conſtans & exquiſitiſſima confirmare poſſet, quod hi motus in humanis corporibus, cum ſideribus συζυγίαν ſuam habeant, nihilominus cauſa atque motus hujus nexus nondum diſpaleſcat.

Quemadmodum autem ſæpenumerò minime inconcinnum eſt, ad minimum veras, aut vero maxime ſimiles cauſas reperiſſe; Quantumvis modum ad energiam cauſandi non jugiter aſſequi integrum ſit: Quam immediate rebus τὸ θεῖον, ab omni alia Coſmica cauſalitate abſtractum, imputare: Ita ſanè in his etiam negotiis, intermedios tales nexus atque reſpectus cauſales, veros tamen atque certos, abſurdum ſit contemnere atque inſuper habere, quoniam ultima cauſandi ratio non ſatis diſpaleſcat. Adducimus exemplum, modo allegatos affectus acutos, & ſupponimus notum eſſe illis & compertum, qui nos intelligere volunt, quod ſucceſſus atque decurſus horum, ſeptenariis temporibus innitantur. Jam non dubitamus pro ſanæ mentis impote merito habitum iri medicum, aut quemcunque tandem hominem, qui recuſaret hanc rem vel prognoſi ſua, vel therapia, imò medicandi methodo, reſpicere aut attendere; nedum veritatem facti ipſius negare. Propterea, quod ratione noſtra aſſequi non liceat quo modo & directo cauſandi nexu hæc ita eveniant.

Ego vero, ut minime ignarus ſum, unde omnia talia, pendeant, ut videlicet modo imperite dubitetur, modo ignoranter negetur, aut contradicatur ; Poſſum tanto facilius cuilibet ſua relinquere : Interim juſtisſimo jure idem etiam ab iſtis expecto : quod ſi præſtare refragentur, neceſſe ſane eſt ut ſentiant, quam diſpar ſit ratio veræ atque bonæ, & malæ atque falſæ cauſæ. Hac ratione atque methodo non dubito, methodum meam phænomena corporis humani ſolida theoria excutiendi, perſequi; Et ſuſcepi hac ipſa quoque occaſione Thema tractare, quod hactenus indigitatæ ſit indolis, nimirum rationem inveſtigare, cur purgatio fœminarum, menſtrua dicta, tempus hujusmodi ſervet, nempe menſtruo ſpatio partim abſolvatur, partim repetatur. Sicut autem in mea methodo theoretica, ſemper ſollicite eo conniti ſoleo, ut ante omnia veritas hiſtoriæ, ſeu facti ut vocant, ſolide perſpecta ſit ; Ut nempe non falſarum fictarum aut incognitarum rerum cauſas inveſtigare, merito reprehendi queam : Sed non ſolum e veris, ſed etiam omnibus non divulſis, non ſeparatis aut diſſimulatis, rei proprietatibus, verum atque ſolidum , & totum objecti latifundium exhaurientem, ætiologiam aſſequi poſſim : Ita utar hic etiam hac ipſa, methodo, adeoque primo omnium loco veram hiſtoriam motus huius purgationis menſtruæ prælibabo. Conſiſtit hæc in eo quod fœminis ab eo tempore, quo infantes gignendi compotes fiunt, ſangvis e genitalibus profluere incipiat; Et hoc quidem, quo magis recte atque ordine ſuccedit, vel ipſo mox primo exitu , vel ſane magis magisque ſubſequentibus, tempore inſignis alicujus Phaſeos lunæ; Novilunio, aut plenilunio. Continuat hic fluxus, reliquis circumſtantiis quaſi ad amuſſim melius conſtitutis, ad quatuor aut ſeptem dies. Ut ita ſeptimana illa, à die quo prorupit, ipſi impendenda, ſeu annumeranda videatur. Ab hac ſeptimana, quando tres aliæ ſequentes elapſæ ſunt, redit ille ipſe fluxus, & procedit etiam dictoruw, ſeptem circiter dierum, decurſu : Poſt alias tres ſeptimanas ab illorum ultimo numerandas, iterum expectandus

dus. Hujus rei rationem ut aſſequamur, neceſſarium ducimus, ipſi ad latus ponere negotium Criſεων. Notum eſt has abſolvi ſeptenariis dierum, ſeu ſeptimanis, a die primi inſultus numerandis; Ita quidem, ut in periculo ſummo dimidium primæ ſeptimanæ, nempe quarti diei initium, totam criſin afferat, aut ad minimum notabiliter inchoët, facto initio exonerationis. Quando inſignis adhuc periculi, adeoque juſtæ imò neceſſariæ feſtinationis eſt negotium, ſeptimo die inſtituitur exoneratio: Quo magis langvet & periculum, & ſollicitudinis reſiſtendi molimen, eo magis in decimũ quartum, imò in vigeſimum, aut vigeſimum primum diem, differtur expulſio. Præterea, quemadmodum criſes illæ fervidæ, promptæ & alacres, evidentioribus moliminibus, & ſimultaneis largis evacuationibus quamplurimum abſolvuntur; Ita econtra, tardiores illæ, manifeſto lenes etiam ſunt, & ſi maxime non ſemper & abſolute parcæ ſive paucæ, non tamen etiam impetuoſæ, aut ſimultaneis turbulentis eruptionibus gaudentes. Has res, negotium & hiſtoriam menſium & criſεων, ſi inter ſe comparemus, primo omnium loco nemo eſt qui dubitet, quin excretio menſtrua in genere ad exonerationes ad minimum generaliſſimo ſenſu criticas pertineat. Fit enim non ſolum ad exonerandum corpus à ſangvine ſuperfluo, ſed etiam ita, & propterea exonerandũ, ne damnum aut corruptio aliqua corpori hinc ſubnaſci poſſet. Sicut autem hoc ipſum quodcunque damnum aut periculum, adeo præſens, & ut vocant urgens, non exiſtit, ut propterea ſive inſigni ſive brevi penitus & præcipiti, impetu, opus ſit: ita differtur etiam executio ad tardiſſimum hujus generis terminum, & peragitur hoc ipſo tandem tempore, placido magis & tranquillo ſucceſſu. Non dubito, inquam, Menſtruam periodum, Criticam appellare, ſive menſuram temporis qua gaudet, criticæ intentioni atque directioni in acceptis ferre; Ita nimirum, ut tertia ſive tardiſſima periodo critica, quæ quidem eccriſes adhuc parturiat, 20. vel 21. dierum, abſolvatur; facta vero tunc temporis eruptio placido leni ſucceſſu quartam ſeptimanam occupet aut ex-

pleat: A cujus demum fine, novi tres ſeptenarii, quorum poſtremus dies criſin aperiat, iterum procedant. Ita quidem periodum, ut vulgo vocant menſtruam, criticis periodis aſſigno. Interim, ſicut ego ipſe minime repugno, aut præfracte inficior, quod lunæ, qualiscunque demum illa ſit, concurſus, ſive ut vulgo vocant influxus, tum criticum negotium in genere, tum menſtruum in ſpecie, inſigniter afficiat, iisque multum conſpiret: Ita minime tamen aſſentiri potero illis, quicunque menſtruum negotium, magis immediato nexu atque reſpectu, lunæ efficaciæ, quam criticis deſtinationibus aſſcribere laboraverint. Argumentum meum in hac materia, fundatur in eo, quod quantumvis ceteris paribus & velut ordinarie, plurimū in menſium tempore luna poſſe videatur; Nihilominus tantus numerus præſto ſit exemplorum, ubi non æque ulla conſideratu digna declinandi cauſa concurrat, & tamen periodus menſium ab inſignibus lunæ phaſibus deflectat: quam alius, ubi illas exquiſitè ſequatur. Quod certè fieri non poſſet, ſi tam inſignis, nedum abſoluta efficacia lunæ in hujusmodi temporis determinatione, ſubeſſet: Utique enim ad minimum non deberet periodus menſium, ab energia illius Dirigentis, niſi intervenientibus admodum potentibus & vehementibus aliis obſtaculis, dimoveri. Imo non diſpaleſceret ulla evidens ratio, cur non potius intercepta lunæ in hoc genere poteſtate, totus potius effectus ſupprimatur; Quam ſolum à juſtis ſuis terminis dimoveatur, & tamen de reliquo ſatis exactè perennet: id eſt, ſine nexu cum ſua cauſa. Quæ quidem res acutarum criſium, tanquam laborioſiorum, negotium, minus premit; Quandoquidem illarum diverſus ſucceſſus & eventus, tanto commodius huic diverſitati efficaciæ lunæ in variis ſuis phaſibus hoc ipſo commode imputatur: In præſente vero negotio conſtans etiam, ordinatus, & tranquillus effectus, in quamlibet lunæ phaſin, propemodum indifferenter incidit, non pariter quadrat.

Pla-

Placuit hæc præmittere Invitationi ad Solennem Diſputationem quam habiturus eſt,

DN. GEORG. FRIDERICUS Jäſchke/

Stroppa-Sileſius

Medicinæ Candidatus dignisſimus,

Natus hic eſt Parentibus Honeſtisſimis, Pl. Rever. & Ampl. DN. M. ABRAHAMO Jäſchke/ Eccl. Stroppenſis & Wergengavenſis Paſtore Vigilantisſimo: Matre honeſtisſima Matrona DN. SUSANNA, familia Hedelhäverin. Educatus ab Optimis Parentibus in Pietatis & Probisſimorum Morum jugi exercitio, creſcente juſta ætate ſtudiis liberalibus dicatus atque deſtinatus eſt, quorum primitias in humaniori literatura imprimis Vratislaviæ hauſit, ſub manuductione dexterrima æque atque fidelisſima Celeberrimorum Eliſabethani Gymnaſii Profeſſorum, quos propterea merita gratitudine concelebrat. Cum Ao. 1699 adiit Lipſiam, ubi partim Philoſophica ſtudia proſecutus, partim Medica atque Phyſica ſectatus eſt: & his quidem jugi progreſſu excolendis, manuductioni B. D. D. LANGII, Facult. Med. Aſſeſſoris Celeberrimi, ſeſe tradidit: Erepto autem hoc properantibus Fatis, Excell. D. D. RIVINI, Profeſſoris Famig. informationi ſeſe addixit, cujus Doctrinam facillimam, maximeque perſpicuam & fidelem maximi facit. Præter hos, ut vocant Curſus medicos publicas etiam Lectiones frequentavit Magnif. D. D. BOHNII medico-legales & Therapevticas; Pathologicas & Botanicas laudati D. D. RIVINI: Privatis etiam Collegiis interfuit Exc. D. D. PETERMANNI in caſus practicos clinicos: Chymica B. D. D. LANGII, laudati D. D. RIVINI, & h. t. Magnif. Acad. Rect. D. D. SCHAMBERGERI: Phyſica & Anatomica, Exc. D. D. PAULI & D. D. SCHACHERI, nec non D. D. ETMüLLERI, ubi etiam Pathologico-Semiotica, ad

ad

ad placita D.D. BOHNII, & tab. D. D. WEDELII audivit. Publice quoq; diſputavit, tum ſub Exc. D. D. BOHNIO, Diſſ. V. de Medici Officio: & ſub Præſidio D. D. SCHACHERI, de Cataracta. Pertractato ita, imprimis cum ſerio & indefeſſo ſtudio univerſo Medicæ Doctrinæ ſtatu, ad praxin ipſam capeſſendam, conſilio & ſvaſu illorum, quorum juſta & præcipua apud ipſum eſt autoritas animum applicuit; & in eum finẽ Jura atque Privilegia a ſummis mundi Poteſtatibus his uſibus deſtinata, adſpirans, Regiam noſtram Academiam & Facultatem Medicam acceſſit, deſiderium ſuum modeſte aperuit & Profectuum ſuorum juſta ſpecimina debitis Examinibus exhibere, in ſe recepit. Ubi ſe etiam talem præſtitit, datis laudabilisſimorum progreſſuum ſpeciminibus, ut ad ſedendũ publicum ultimum Eruditionis ſuæ documentũ cathedram ipſi pandere debuerimus: Habebit itaque Diſp. Inauguralem, de INSOLITIS MENSIUM VIIS, ſub noſtro præſidio, proximo XVI. Sept. Ad quem actum ſolennem, ut Magnif. Dn. Pro-Rector, Proceres Academiæ Illuſtres, Magnifici, & Excellentisſimi, Hoſpites atque Cives, Illuſtrisſimi, Illuſtres, Generoſisſimi Nobilisſimi, Clarisſimi, condecorandi actus gratia honorifica præſentia ſua adeſſe velint, eſt quod officii nomine, qua par eſt honorifica invitatione expeto.

P. P. Halis Magdeb. XIV. Septembr.
MDCCII.

(L.S.)